

KIADÓ HIVATAL:
Sikes Antal könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek, hirdetések és minden a kiadóhivatalt érdeklő közlemények küldendők.
Nyílttérben egy sor közlési díja 10 krajcár.
Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SZARVAS VÁROS HIVATALOS LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt. — kr.
Félévre 2 frt. 50 kr.
Negyedévre 1 frt. 25 kr.

SZEKESZTŐSÉG:

Beliczey-ut 4. szám
hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza

Hivatalos közlemények.

Arlejtési irdetmény.

Az 1897. évi I. t.-cz. alapján Szarvas köztségben felállított marha só áruada lemondás folytán üresedésbe jövén, ezen marha só árudának nyilvános pályázat útján írásbeli ajánlatok beadása mellett való betöltése iránt f. évi október 30-án d. e. 10 órakor a m. kir. gyulai pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében tárgyalás fog tartatni.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen só árudát elnyerni óhajtják, ajánlataikat legkésőbb folyó évi október hó 30-án d. e. 9 óráig a gyulai m. kir. pénzügyigazgatóság főnöke vagy helyettesénél nyújtásuk be. Feltételek a köztség 1-ső jegyzői irodájába tudhatók meg.

Szarvason, 1897. szeptember 16.

Az előljárók nevében:
DANCS,
első jgyszó.

5484 sz. honvédelmi miniszteri rendelethez.
1894

Hirdetmény

a népfelkelés jelentkezéséről.

Az 1893 évi XXXVII t.-cz. alapján mind azon katonailag kiképzett népfelkelésre kötele-

zetek, kik a közös hadseregben, a hadtengerészetben, a honvédségben, ezek póttartalékában vagy a csendőrségnél szolgáltak, továbbá oly katonailag ki nem képezettek, kik népfelkelési (rózsaszínű) ajánlati lappal el vannak látva, f. évi

október hó 23-án 1863. 1864. évben születtek és ifjabbak,

október hó 24-én 1861. 1862. évben születtek,
" hó 25-én 1859. 1860. évben születtek,
október h 26-án 1855, 56, 57 és 58 évben születtek mindennap a megfelelő évfolyambeli Szarvason tartózkodó idegenek a városházán személyesen megjelenni vagy írásban jelentkezni tartoznak.

Az írásbeli jelentkezéshez minden községi előljárásnál ingyen jelentkező lap kapható, melynek kitöltésére és egyéb kezelésére nézve a községi előljárásság és a jelentkező lapra nyomtatott figyelmeztetés nyújt felvilágosítást.

A személyes jelentkezéshez az utolsó katonai okmány (végelbocsajító levél, kilépti bizonyítvány, ajánlati lap) elhozandó az írásbeli jelentkezéshez pedig csatolandó,

Az itt tartózkodó de (Ausztriában) a birodalmi tanácsban képviselt tartományokban és királyságokban honos népfelkelők hasonló minőségben és módzatok között tartoznak jelentkezni mint magyar honosok.

A jelentkezés igazolatlan elmulasztása 2-5 egész 100 fittig terjedhető pénzbüntetéssel,

esetleg megfelelő szabadságvesztéssel büntetetik.

Kelt Szarvason, 1897. augusztus hó 25-én.

Az előljárásság.

Házi iparágak fejlesztése.

Mikor a szociális tanok Békésvármegyében is felütötték fejüket és munkás népünk között általánosabbá kezdett lenni a panasz a kereset kevés volta miatt, vármegyénk intéző körei azt is gondoskodásuk tárgyává tették, hogy a kizárólag mezei munkára és nyári keresetere utalt munkásnépet oly foglalkozáshoz juttassák, mely lehetőleg az évek minden szakában üzhető voltával állandó keresetet biztosítson üzöinek. Meglévén e hajlam népünkben, különböző házi iparágak művelésére, a dolog természeténél fogva is ez látszott legalkalmasabbnak arra, hogy kellő támogatás mellett kifejlödjön, a szegényebb sorsú néposztálynak a megélhetésben kellő támaszt nyújtson.

Ezért alakította meg a vármegye közönsége a háziipari bizottságot, melynek feladatává tűzte ki, hogy különböző alkalmas iparágak meghonosításáról és általánosan való megkedveltetéséről gondoskodjék, a mellett pedig nyújtson módot a házi iparral foglalkozóknak előállított iparcekkjeik értékesítésére is.

A bizottság, mely dr Fábry Sándor alispán elnöke alatt, közügyeink iránt kiváló érdeklődést tanúsító több tagból áll, azóta permanens

TÁRCSA.

A becsület.

Irta: Pazár.

Szegény asszony volt a Spitzer Náthán özvegye, olyan szegény, mint a templom egere. Nem volt egyebe, kicsinyke boltjánál, hol az árudás jóvoltából néhány itzo pálinkát árult, az országutról betérő utasoknak. Bizony ebből csak igen igen kevés jutott a konyhára, s ha Szálíkája, az ő szépséges vigasztalója, nem tudott volna a paraszt leányoknak oly takaros puruszlikot varrni s katrinézát slingelni, az uri kisasszonyoknak pedig oly szép betüket himozni, — akkor a szegény Spitzer Náthánné asztalára nem igen került volna péntek estén „hal“ meg pirosra sült „barkes“

De Száli nagyon szorgalmas volt. Reggeltől napestig ott ült kis asztala mellett s vart, hiuzett folyatosan, s hogy jól essék a munka, dalolt szobbnél szebb nótákat.

Nem ment el senki az aklaka alatt, hogy meg ne állott s végig ne hallgatta volna a kis csalóganynak egy-két dalát.

Száliról már amugy is sokat beszéltek a faluban. Az uri kisasszonyok irigyelték az ő szép, hosszú, koromfekete haját s talán még jobban azokat a csodálatosan csillogó bogár szemeket, irigyelték a szegény leánytól mindent.

De Száli okos leány volt, nem törődött a világgal s derült jó kedvvel dalogatta az ő kedves nótáit.

Hogy, hogy nem — de megesezt midőn az ilkavári uraság néhány hétre haza rándult, a fiatal gróf is figyelmes lett a kis fülemülére. Eljárt biz ő is esténként nem egyszer a Spitzerék ablaka alatt s olykor nem restellé, — még megis állott az ablaknál. Hej, de az öreg Spitzerné fufingos asszony volt ám — nagyon sürrő fonta kis madara kalitján a drótot. Az ő háza előtt ugyan kísétálhatta magát a gróf úr kedvre, de nótánál egyebet nem halott, nem látott.

Azon időtáji lehetett, midőn a tavasz átöleli a nyarat, és nagy hűhóval váoták Pestről azt az urat, aki kipróbálja a leányok hangját, s kiét szépnak találja, azt majdha kedve tartja s tovább s tovább akarja magát képezni, művésznő akar lenni, felveszik Pesten a „művésznők iskolájába.“

Mindenki érdeklődéssel várta ezt a napot. Nagyan készültek az ilkavári leányok a próbaéneklésre.

A szomszédok rábeszéltek Spitzerné asszonyt, hogy vigye el ő is Száliát. Spitzerné elinte mit sem akart tudni az egészről, de végre is, — ő sem volt külön a Deákné vásznánál, a húság rávette őt is, engedett a rábeszélésnek.

A mint Spitzerné megvásárolta a rőfösnél Száliának azt az kékpöttyös ruhára való kelmét, azonnal tudta mindenké, még a szomszéd faluban is, hogy Spitzer Száli elmegy a próbaéneklésre.

Száli maga varta meg ruháját egyszerűen, minden fodor, minden cicoma nélkül, — s mikor azon a nagy napon magára vette, mégis oly szép volt benne mint az a most kipattant rózsabimbó. Arca kipirult, szeméi égtek. Szégyelős leány volt nagyon.

A próbaéneklést a grófi kastélyban tartották meg, oda kellett menniük. Már a többi résztvevő mind ott volt midőn Spitzerné beállított közéjük Száliával.

A leányok összeénekeltek tiosköt, bogarat, ki-ki a legjobb tehetségéhez képest. A gróf úr és vendégei közbe-közbe nem egyszer elásította magát.

Utolsónak Száliat hagyták. S midőn kiállott egyszerű ruhájában a a karsu, fekete leány, — egyszerű mindenki figyelmes lett. Irulva pirulva, egy kis dalt énekelt el Száli, a mit oly szépen, oly édesen tudott dalolni, azt, hogy:

Azt kértem én az Istentől —

Vállasszon el szerelmemtől.

Azt felelte: Nem tehetem:

Hatalmasabb a szerelem —

Én nálam!

— Bravó, bravó! — kiáltott az öreg gróf a fiatal meg tapsolt hozzá,

— Ugyan kérem kisasszony énekelje el még egyszer — szóló Szálihoz a pesti úr.

Az öreg Spitzernét a guta kerülgette örömeiben akár madarat lehetett volna vele fogatni.

Száli énekelte még egyszer, — elénkelgették vele még harmadszor is.

A próbaéneklés eredménye az volt, hogy csak Száli vált be művésznő jelöltnek, s midőn a többiek elmentek, Spitzernét és Száliat visszatartották egy pár szóra.

A gróf kijelentette, hogy ő hajlandó Száliat saját költségén taníttatni Pesten. — Spitzerné fejét vesztette, nem tudta hamarjában „igeni“, „nemet“ mondjon e? Gondolkodási időt kért, mit meg is adtak neki.

és működésének némi eredménye máris észlelhető, mit beigazolt a múlt évi országos kiállítás, melyen különösen a leginkább fejlett szövőipar termékeinek igen széles és gazdag gyűjteményét mutatta be Békésvármegyében. A szövőipar kivül vesszőfonás az, mely helyi viszonyainknak és munkás népünk hajlamának leginkább megfelelő, nagyobb elterjedésnek örvend. E két iparág fejlődésének érdekeit hivatott szolgálni a szintén a házi ipari bizottság kezdeményezése folytán Békésen felállított állami kosárfonó tanműhely és a Csabán állami segélyvel létesített közösi szövőiskola.

A folyó gazdasági év bajai és szegényebb néposztályunk megélhetési viszonyainak megnehezülése a házi ipari bizottságot is fokozottabb tevékenységre indították kitűzött céljainak megvalósításában, hogy a rossz termés okozta keresethiánynak pótlását biztosítsa. Intézkedései egyaránt célzózzák a házi iparágaknak a nép között való elterjesztését, valamint az előállított iparcikkeknek megfelelő piacok szerzését.

Első sorban a vessző- és kosárfonás az, mely helyi viszonyainknak leginkább megfelelő, alkalmas arra, hogy nagyobb kiterjedésben üzemeljen, mert a bizottság tapasztalatai szerint ez közel sincs annyira elterjedve, mint a hogy népünk hajlama, a kosárművek óriási kereslete és a fűzavesszőtermelés aránya és lehetősége szerint elterjedhetne. Ezért a bizottság kívánatosnak tartja, hogy a békési állami kosárfonó tanműhelyben a tél folyamán egy oly tanfolyam szerveztessék, melyen az egyes községekből a községek költségén oda küldött szegényebb sorsú emberek az egyszerűbb kosár- és vesszőfonást elsajátítsanak és nemcsak a maguk megélhetését könnyítsék meg, hanem községükben a kosárfonás megannyi terjesztővé, tanítóvá lennének. A vármegyében, a hol a fűzavesszőtermelésre minden lehető feltétel — sok holt folyó meder vizjárta terület — megvan, hol a vesszőfonatok — kosarak, kocsioldal, különféle kasok — nagy szerepet játszanak, a hol továbbá az e nemű szükségletekben a cukorrépa-termelés felkarolása, a szőlő és gyümölcs-termelés fellendülése folytán a kereslet mindig nagyobb lesz, a kosárfonó iparnak már a helyi fogyasztásra való tekintettel is szép jövője van; ha pedig figyelembe vesszük, hogy a kosárművek jelentékeny exportcikké is válhatnak, akkor a kosárfonás fejlődésének határai egykönnyen meg sem állapítha-

tók. Ezen körülményre, valamint a népnek ezen parág iránti előszeretetére támaszkodva, a házi ipari bizottság feliratott intézett a kereskedelemügyi miniszterhez a békési kosárfonó tanműhelyben egy téli tanfolyam létesítése iránt és megkereste a vármegyebeli községek képviselőtestületeit, hogy a tervezett tanfolyamra egy-két szegény munkást kiküldvén, az annak kiképzetésére szükséges — személyenként 25–30 frtot tevő — kiadás fedezéséről gondoskodjanak. Hisszük, hogy a terv kivitele és a remélt üdvös hatás elérése sem a kormány jóakarátán, sem a községek áldozatkészségén múlni nem fog.

A házi iparágak ügyének tanulmányozása folytán tapasztalta a bizottság azt is, hogy Orosháza község lakosságának női része nagy előszeretettel viseltetik a művirágkészítés iránt, mert a nélkül, hogy valaki rendszeresen tanította volna, a szegényebb néposztály asszonyai és leányai közül sokan elsajátították azt, s abból bármi csekély, de mégis számottevő mellékjövedelmet szereznek. Ezen iparág pedig megfelelő fejlettség mellett kereskedelmi szempontból is fontossággal bír, mert a díszítő iparnak kellendő és kedvelt tárgya a művirág. Csak néhány divatkereskedést kell megtekintenünk, hogy a művirágoknak egész tömegét találjuk ott felhalmozva. De újabb tanügyi célokra is készítik a különféle növények hű utanzatát, melyeket az iskolák, mint hasznos és tartós taneszközöket használnak. Mindezen cikkek ma külföldi készítmények, melyeknek itthon való előállításával sok pénz maradna a belföldön s jutna munkásnépünk kezébe. E ténylek indították a háziipari bizottságot arra, hogy Orosházán a művirágkészítést meghonosítani és tökéletesíteni megkísérelje. Gondoskodott azért egy képzett tanítónőről, ki a hasznos és szép iparágat képes és kész megtanítani és az első sorban érdekelt Orosháza községet megkereste, hogy a tanítónő díjazására és a tanfolyam első berendezésére szükséges 200–250 frtnyi összeget bocsássa a bizottság rendelkezésére.

De figyelemmel van a bizottság arra is, hogy mindezen iparágak gyors elterjedése és meghonosodása csak úgy remélhető, ha a nép abból hasznot látva és remélve, ösztönt és buzdítást nyer a munka megvalósítására és folytatására; ezért gondoskodott arról, hogy legalább a kezdet nehézségei között az ipartermékek azonnal értékesíthetők legyenek. Feliratott intézett e

czélből a pénzügyi-, kereskedelemügyi-, földmivelési-, belügyi- és kultuszminiszterekhez, melyben a békésmegyei háziiparágak állapotát és fejlesztésének szükséges voltát feltárva felkérte ezen minisztereket, hogy amennyiben tárcájuk keretében házi ipari uton előállítható cikkekre szükségük van, azok beszerzését a békésvármegyei házi ipar útján eszközöljék. A megrendelés és a szállítás közvetítésére a bizottság ajánlotta fel közbenjárását.

Nem áltathatjuk magunkat hiu reményekkel az iránt, hogy a tett intézkedések folytán Békésvármegye háziipara egyszerre fejlett és versenyképes leendő, mert a dolog természete és a népben természeténél fogva meglevő conservativismus különösen e téren csak lassu előhaladást helyeznek kilátásba. Hisszük azonban, hogy gondos és okos vezető és a közreható tényezők egyöntetű eljárása mellett a munkásiker fogja koronázni és kezdetben sok jóakarattal és fáradtsággal meg lehet honosítani népünk között a háziiparágak üzését, a mi munkásnépünk jólétének hasznos előmozdítója és szociális bajainak, az e téren felhangzó panaszoknak legbiztosabb gyógyszerere lehet.

(By.)

A pénz drágasága.

A. É. Hetek óta folyik a pénz drágulása, egyik jegybank a másik után emeli föl a kamatlábját. A pénz iránt való igények egyre emelkednek s a német birodalmi bank igazgatója kijelentette, hogy az év végére még folyton fokozódó igényeket vár. A bankigazgatónak ez a közlése az összes európai börzékre nagyon rossz hatást tett, s ha tekintetbe vesszük, hogy az angol bank is föl akarja emelni a pénz árát, akkor tényleg lehet okuk rá, hogy féktelen spekulációkat, melyeknek a bankpénz az életere, szűkebb mederbe szorítsák.

Igen, de mit tegyenek a gazdák! Hiszen a pénz drágulása első sorban őket érinti akik nem is spekulálnak a pénzzel, hanem normális, tisztességes munkájuk igényel bizonyos forgótőkét. De hát a gazdák pénzügyeivel nemigen szoktak törődni, a gazdáknak nincs börzékük, mely a pénz drágulásán felháborodjék s ha valaki tesz valamit a gazdák érdekében, hogy a termelés ez első fontosságú ága olcsóbb pénz-

Hoj most volt még csak Szálinak igazán sok irigye! Az a sok uri kisasszony mily szíves örömet ment volna, csak hívták volna őket, s az a szegény, nyomorúságos Spitzerné még gondolkodási időt kért!

Spitzerné csak nagyon nehezen tudott határozni. Sokan azt tanácsolták neki: „Adja bolond volna ha nem adná! Leez belőle nagy művésznő. Nyitva lesz az egész világ, — sok pénzt keres. Lehet belőle még grófné is!”

A vén árendás meg amellett kerdoskodott, hogy: „Ne adja Spitzerné! Tartsa meg Szálit itthon! Maradjon ő csak szegény zsidó leány, de legalább tisztességes!”

Tisztességes! Hisz ott is maradhat!

Spitzernét akkor már elkábította az a sok pénz, s az a nagy gazdagság, a mit egyszer Száli fog szerezni.

Az öreg gróf tisztartója harmadnap egy százast hozott Spitzernének, hogy vegye meg rajta azt, mire Szálinak szüksége lesz majd Pesten.

Tehát Száli megy Pestre.

Spitzerné feljött leányával Pestre, s egy jóra való öregasszony rokonukhoz, a Weizkopfné Lázárnéhoz adta ellátásra, kit összetett kezekkel kért, hogy ugy vigyázzon leányára, akár csak a szeme fényére. Ne orosza a világegyet sem az iskolán kívül sehová.

Szálinak pedig lelkére kötötte, hogy nagyon, de nagyon óvatos légy, mert oly nagy városban sok rossz ember lakik. „Nagyon szegények vagyunk Szálikám. Te vagy az én egyetlen örömöm, nincsen kivüled senkim. Odaadnám érted mindenemet, oda szívesen még életemet is, de ha rólad csak a legkissebbet hallanám,

ami szegény elhalt atyád tisztességes nevére szegényet hozna — kitagadnálak örökre!”

Száli gyermekes ártatlansággal nézett anyjára, nem értette a kemény szavakat, csak azokat a könyveket, melyek anyja szeméből hullottak. Rajta is erőt vett a sírás. Hisz még sohasem volt oly messzire attól a kis háztól, melyben nevelkedett, s édes anyjától, ki oly fáradtsággal s annyi gondal nevelte őt nagy leánygyá! S most oly nagy időre válnak meg egymástól!

Az idő mult. Száli igen hamar megszokta Pestet. Szerette a kirakatokat nézegetni. Weizkopfnét addig kérte mindennap, míg a jó öregasszony magára vette régi selyem ruháját s elment Szálivál sétálni.

A házbeli lakók is igen megszerették a leányt, s sokat eltréfáltak a „falusi kisasszony”-nyal.

Szálinak igen szép jövőt jósoltak a tanárai. Hangja egyre erősödött, egyre szebben fejtett, s mindent oly örömmel írogatta meg édes anyjának!

A gróf ur is igen meg volt elégedve Száli haladásával. Eljárt maga is tudakozódni tanáraihoz. De különösen a fiatal gróf volt figyelmes iránta. Sokszor meglepte Szálit egy-egy virág csokorral vagy ékszerrel. Néha még azt is megtette, hogy elment fogatával érte, s kocsi vitte őt haza.

Száli még gondolni sem mert arra, hogy mindent visszautasítsa, hisz oly nagy köszönettel tartozik a grófnak!

De érezte, hogy nem jól eszelepszik így, mert nem egyszer elpirult, ha társnői egy-egy gyöngéd célzást kockáztattak előtte: „Milyen jó magának kisasszony! Mennyire érdeklődik a gróf ur utánna!”

Alig néhány hét multán Szálit oly különösnek találta mindenki. Gyermekes jó kedve eltűnt. Nem mosolygott többé, piros arca halvány lett, s az öreg Weizkopfné sokszor sirva találta őt a szoba valamelyik zugába elrejtőzve. Akármint kérdezték is tőle, mi baja, miért oly szomoró? a leány nem felelt. Weizkopfné anyjának akart írni, de amint megtudta Száli, nem hagyta. „Csak azt ne tegye, az Istenért, csak azt ne! Inkább jövedni leszek mint azelőtt!” Az öreg asszony azonban nem nyugodott, utánna járt a do-lognak.

Jó ideig nem tudott semmit sem kifürkészni. Egy napon déltájt a zsidó templomhoz akart menni Weizkopfné, hová egy fényes esküvő esalta őt. Amint az utcán egy fogatot pillantott meg, szinte nem is akart szeméinek himni — egy fiatal ur jobbján — Szálit látta a hintóban.

Száli lesütötte szemeit, — elpirult. Bűnének tudata oly erővel szállotta meg egész valóját, hogy elhomályosodott előtte minden. Eszébe jutott, anyjának intő szava, s lelkéjében oly nyugtalanságot, oly kínos gyötürődést érzett!

A fogat egyszerre megállott. Száli kiszállt belőle s mint a kit üldöznek, futott menekült, de maga sem tudta, hogy hová. Szemeit földre szegezte, félt még az emberek tekintetétől is. Egyik utcából a másikba tért, messze-messzire akart menni, ahol senki sem jár, ahol senki sem láthatja.

Az öreg Weizkopfné tisztában volt a helyzetével. Hazasietett s várta Szálit. Várta délig, várt estig, de a leány csak nem jött.

Az öreg asszony egyre nyugtalanabb lett, nem

hez jusson, akkor minden támogatás nélkül, minden jóakarattal nélkül, sőt a bankrendszer mai képviselőinek agitációja ellenére kell boldogulnia.

És mikor a börzék és a bankrendszer oszloposai panaszkodnak és fölháborodnak a pénz drágasága miatt és belátják, sőt napról napra konstatálják, hogy az aranynek nagyobb mértékben való elvonása okozza ezt a nehézséget, amikor jól tudják, hogy az aranyvédelem drágítja a pénzt a bankoknál, melyek ma kötelesek az óriási bankjegyforgalom arányában nagy aranytökéket tartani pénztáiraikban, akkor elkeseredetten agítanak a bimetalizmus ellen, mely ezeken a bajokon alaposan segítene.

Pedig hát ez a szédítő ellentmondás tulajdonképpen nem is ellentmondás azoknak a szemében, akik a dolgok mélyébe látnak. A bankrendszer oszloposai akik, mint az aczélt a mágnes, úgy vonzák magukhoz a világ aranyát, természetesen idegenkednek a valutától, mely az ő aranybirtokaik értékét némileg csökkentené és inkább vonzódnak a mai állapotokhoz, melyek mellett a pénz, az ő pénzük ára emelkedik s a világ egyre erősebb mértékben válik adófizetőjükké.

És mégis, ezzel az élénk agitációval és leküzdhetetlennek látszó ellentállással szemben éppen most hatalmasodik a bimetalista-agitáció és azok, akik az arany mellett az ezüstpénznek is helyet akarnak szorítani s az óriási mennyiségű, áruvesztett ezüstanyagot is a pénz bőségének fokozására akarják használni és ezzel a pénz drágulásának akarják elejét venni, éppen most érnek el olyan sikereket, melyek a valutapolitikai megváltás közel voltára engednek következtetni.

Angliában élénken folyik az agitáció a bimetalizmus érdekében s az irányadó körök egyre nagyobb koncessziókat tesznek a bimetalista agitációnak. Az angol bank kormányzója már határozott ígéretet tett az ezüstnek a bank alaptökéjébe való fölvételére nézve. A kormány hajlandónak mutatkozik az indiai pénzverők megnyitására s Amerika és Franciaország híre szerint megállapodott a bimetalizmusban.

A nemzetközi egyezés létrejötte már a legközelebbi konferenciától várható. És ezzel csapás éri a mai aranybank köröket, melyek a pénz drágaságát jajveszélés közben fokozzák saját érdekükben; a pénz a bankok ellenére is olcsóbb lesz, az aranypolitika drágító hatása megszűnik, s az ezüst ára s ezzel a termények ára is emelkedni fog.

A mai viszonyok, melyeknek abnormitását

volt maradása otthon. Járt-kelt az utcákon, majd ismét hazatért, de Szálinak se híre, se hamva. — Késő este, akart írni Spitzernének, de nem volt ereje hozzá. Amint eluyomta az álom, rémképeket látott, s amint felviradt, félelem vett rajta erőt, remegés fogta el.

Végre megviradt. S a mint a házban jártak-keltek már az emberek, bekopogtatott Weiskopfnéhoz az egyik szomszédasszony s felve kérdi, itthon van-e Száli? S midőn az öreg asszony kezébe adja a „Magyar Ujságot“ Weiskopfné olvassa a hírek között:

„Hullámsírban. Tegnap este 7 óra tájban a Margithidról egy leány ugrott a Dunába, s a habok közt nyomtalanul eltűnt. Az öngyilkos leány barna ruhát viselt. A hídön fekete kalapot, tehát fátölt és hangjegytartót hagyott, melyben egy Spitzer Náthánnának Ilkavára címzett levelet találtak.“

Csak annyit tudott az öreg asszony mondani: „Ő volt!“ — s aztán eszméletét veszítve, rogyott a földre.

Az ilkavári kis boltban az országút mentén Spitzerné csak tovább méri a pálinkát, de amint a péntek este beáll, meggyújtja asztalán a két szál gyertyát, kibontogatja leánya levelét, mibe csak ez volt írva: „Bocsás meg és imádkozz értem.“ — szívéhez szorítja-összeecsokolja a levelet, s imádkozik leányáért, s imádkozik, hogy megmenté isten a gyalázattól.

még tagadni sem merik, meg fognak változni a pénz drágulásának egy időre vége szakad s a gazdálkodás normális mederbe jut.

Nekünk magyaroknak kevés szavunk van ugyan a nemzetközi megállapodások létrejötténél, de azért csak mi is siettetnők az európai közvélemény bimetalista fordulatát, ha a magunk közvéleményét is latba vetnők. Magyarország, a hány gazda van, annyi a bimetalista — csakhogy maga sem tudja. A magyar bimetalista-bizottságnak, mely két évvel ezelőtt alakult meg, lesz kötelessége, hogy az agitációt újra megkezdje s hogy e téren a gondolkodásra és akcióra érett gazdák között saját érdekükben mozgalmat indítson, melynek tanujleit a nemzetközi akció közvetlen bajnokainak rendelkezésére bocsássa.

Az ezidei tél az akciónak lesz az ideje. Hiszszük, hogy a gazdaközönség hozzá fog járulni.

Ujdonságok.

— **A főgymn. köréből.** Benk a Gyula főgymn. igazgató f. hó 13-án Budapestre a bányakerületi közgyűlésre utazott, — s csak a jövő héten tér vissza. Ez idő alatt Chován Károly, főgymn. tanár végezi az igazgatói teendőket. — Ugyancsak f. hó 13-án vette kezdetét a főgymnasium multi évi számadásainak felülvizsgálata, mely tiszttel Kuttlik Endre, főgymn. tanárt bízta meg Mikólay Mihály, a felügyelőbizottság elnöke. Tegnap d. u. 2 órakor két vállalkozó a phonographot mutatta be főgymn. dísztermében a tanulóknak 10 krnyi beléptidij mellett.

— **Adomány.** A szarvasi ö. t. egyesület részére a magyar általános biztosító társaság abból az alkalomból, hogy a legutolsó tüzeset alkalmával a szomszédos házakat odaadó munkásságával megmentette, elismerése jeléül az egyesületnek 25 frtot adományozott.

— **Tanítói értekezlet.** A szarvasi helyi tanítóegyesület okt. 30-án d. u. 4 órakor a róm. kath. egyház leányiskolájában rendes értekezletet tart, melyre a tagok ez uton is meghívhatnak. Tárnyak: 1. Gyakorlati előadás a természettan köréből. előadó Szabó József. 2. „A tanterem higiénológiája“ című értekezését felolvassa Sipos Lipót. 3. Birál Moravcsik József.

— **Fogorvos.** Kovács J. Budapestről ki már harmadik hete, hogy Szarvason működik, bátorodik a n. é. közönséget figyelmeztetni, hogy csak néhány napig fog még itt tartózkodni, felkéri ennélfogva a fogbajban szenvedőket, hogy mielőbb keressék fel, mert vannak műtétek, melyek több időt igényelnek. Lakása: Árpád szálloda 1. szám.

— **A kötelező koronaérték-számítás.** 1898. jan. elsejével lép életbe a kötelező koronaértékszámítás. Erre már a hivatalokban, különösen a postánál és vasutnál, nagyban készülnek s az eddigi számolási nyomtatványok rovatait koronára és fillérré változtatják át. A különböző hivatalok rendezésére az állami nyomdában erősen dolgoznak az új nyomtatványokon és rovatlapokon, hogy a koronaértékű rovatokkal ellátott nyomtatványok január elsejére kellő számmal álljanak a hivatalok rendelkezésére.

— **A községi törvénybíró (másodbíró) a községi képviselői közgyűlésen szavazási jogot csak akkor gyakorolhat, ha a törvény által szavazati joggal felruházott bíró helyettesíti s annak szavazati jogát gyakorolja.** (M. K. közigazg. bíróság 1897. évi 296 sz.)

— **Lopás.** Kiszely Pál szarvasi lakos az egész nyarat tanyáján töltötte, amit fia Tamás arra használt fel, hogy a városban levő házuk minden ajtajához kulcsot csináltatva, bejárógatott a házba, s megdézsmálgatta apja pénzes fiókját. Egyszer azonban oly mélyen talált belemarkolni a pénzkészletbe, amit már apja is észrevett, ugyanis f. hó 7-én egyszerre 350 frtot emelt el, s azt Misúr György ezimborája társaságában szépen el is mulatott. Apja panaszára a csendőrség elcsípte a jó madarat, de már elég későn, mert csak 2 frt 25 krt talált nála a lopott pénzből. Az apa siratja pénzét, s kesereg fia jövőjén, a jó fiu pedig a szarvasi kir. bíróság hívós tömlőzében ábrándozik a vigan eltöltött pár nap után.

— **Az italméresi és a fogyasztási adók beszedésének bérbeadására 3 árverési hirdetményt tesz közzé a gyulai pénzügyigazgatóság.** Gyula városra nézve az ital és fogyasztási adókra 44963 frt 37 kr, a szeszitalmérés adóra 16432 frt 32 kr. kikiáltási árral S a m s o n községre nézve 1564 frt 25 kr, és 1046 frt 19. kikiáltási árral, Szabad-Szent-Tornya községre, nézve 727 frt 34 kr. és 440 frt 54 kr. kikiáltási árral, az árverések f. hó 29-ik napjára tűzettek ki. A bérlet 1898 ik évre fog kiterjedni.

— **Vásár.** Ma és holnap folyik le Szarvas városának legfontosabb vására, az úgy nevezett Lukács-napi vásár. Tekintettel a gyönyörű időre, mely még tognap szinte szokatlanul kedvezett a vására gyülekezőknek, igen élénk és sikerült vására van kilátás. Bizony rá is férne iparosainkra, hogy a magas gabonaárak mellett ők is be tudnák szerezni a télire való jövedelmet.

— **Öngyilkosági kísérlet.** Folyó hó 9-én a reggeli órákban Singel Mari békés szent-andrási illetőségű családleány szerelmi bánatában gyufaoldatot ivott. Életben maradásához kevés remény van.

— **Buza-uzsorások.** Békésmegye közigazgatási ülsőn nagy meglepetést keltett az alispáni jelentésnek azon szakasza, melyben az alispán egy konkrét esetet, mely büntügyi eljárás tárgya és át van téve a gyulai kir. törvényszéknek, — jelent be. Ugyanis vésztői lakosok följelentették Korn Ignác, Szász Lajos és több kereskedőt, akik ez év tavaszán kölcsönöket adtak a vésztői megszorult lakosoknak, akként, hogy azt az aratás befejeztével gabonával kell visszafizetni. Hogy példával világítsuk meg a helyzetet, előállott az az eset, hogy a kölcsönvevő kapott 10 frtot és kötelezte magát aratás után két métermázsra búzával, vagy esetleg a két mázsának megfelelő piaci árral fizetni. Így tíz forint helyett a kölcsönvevő néhány hónap múlva fizet a buza felszökött ára következtében 20—22 frtot. Ez olyan hallatlan uszora, a melyet elnézni nem lehetett. A beszerzett adatok szerint a feljelentett kereskedő nagyban manipulált és kölcsönrendszeréhez a lerovás esetén szigorúan ragaszkodott. — Arról értesülünk, hogy az ilyen fajta kölcsön egész rendszeresen megy. Bizonyynyal a törvényszék nem nézi el a megszorult emberek eme fiktus kiszípoloztatását.

C S A R N O K.

Naplótörődék.

Gyönyörű holdvilágos est. Az ősz kipótolja a tavasz és nyár mulasztásait. A mély esendőt nem zavarja meg egy szellőcske sem, mely az ősz, az elmulás symbolumát szokta kisélni. — Egyedül ülök, élvezem a nyugalmat e suttogó mozdulatlanságot a természetnek. — Nézem a hold gyöngye világát... s elhatározom, hogy nem gondolkozom... teljesen átengem lelkemet a „dolce far niente“ kellemes érzésnek. Egy ideig sikerül ez, de egyszerre megnépeül előttem a félhomály... alakok domborodnak ki a semmiségből... lassan gördül le egy könnyű arczomon nem teljesült álmaimnak szől e pár keserű csepp! majd csöndes mosoly jelenik meg ajkamon, ez életem néhány boldog percének visszfénye. Szóval minden elhatározás dacára, ismét álmodozom! nem tudok a mai világ keretében mozogni a hol minden anyag és próza.

Lassanként kiragadom magamat az álmok világából, eszembejutt az iskolaév kezdete s erről a „diák-kisasszonyok.“ Nem vesződnek ezek lélekűlő ábrándokkal, nem törnek meg a kiábrándulás sulya alatt, mert hisz ők alkotnak maguknak életpályát, önmagukra bízzák jövőjük megalapítását. Mily üdvös ez az intézmény! hány leány lett ezáltal boldoggá! — de valjon igazán boldogító dolog-e ez? nem fogja-e a nőességet, a gyöngédséget kioltni a jövő nemzedék hölgyeiből a létért való küzdelem? — Nagyanéink életéről a hagyomány csak kellemeset tárt elénk, úgy tudjuk, az ő csöndes igénytelen családi életük megadta nekik a nyugodt boldogságot, mi egy nőnek — egy igazi nőnek — egyedüli törekvése lehet. — Miért kellett ezt a szabályt gyökeresen felforgatni? ennek oka — elismerem — a társadalmi kényszerűségekben rejlik. Nem volt más megoldás, az életküzdelem bajnokaiá kellett tenni a gyöngébb nemet is. — Így van ez jól, — s mégis! uram bocsá! én bizon irigylen nagyanyáinkat összes tudatlanságuk s egyszerűségükkel egyetemben! s azt hiszem pár évtized múlva is akad majd doktor kisasszony, a ki sóhajta gondol a nők elnyomottságának korára. Bármit mondjanak is, a nő valódi hivatása a csöndes családi élet, a többi mind igen szép dolog, de nem boldogító.

Nini milyen unalmas bátecelekedésre csábított a hold méla fénye! Szinte ijedten keresem lábaimon a kék harisnyát! Hölgyeim és uram, bocsánat! alapos javulást ígér — az az hogy ezután a hold sugallatait, csak magának tartja

Nemoflea.

NYILATKOZAT.

Alulírott ezennel készséggel jelentem ki, hogy én Mikolay Pál urat, kit én mindig becsültem, s kívül jó barátságban vagyok, megsérteni szándékom nem volt, s miután f. év okt. 3-án izgatott állapotomban sértő kifejezést használtam ellene, azt vissza vonom és tőle bocsánatot kérek.

Szarvas, 1897. okt. 14.

Előttünk tanuk előtt:

Boros János s. k.

Dr. Glasner Adolf s. k.

Goldberger Ödön s. k.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő
SZIKES ANTAL.

Könyvtár a magyar munkásoknak.

— Kérem a magyar nemzethez. —

A socialismusé a jövő. Egyesek már fáz-
nak tőle, mások még nem hisznek benne.

Egyik nézet sem helyes.

A socializmustól nincs okunk félni; de azt
könnyelműen kicsinyleni nem szabad.

A socialismus ma már nálunk is oda ér-
lelődött, hogy azzal foglalkozni elmulaszthatat-
lan kötelességünk.

Miért?

Vessünk csak egy pillantást arra a social-
ismusra, mely állurk vert gyökeret. S mit lá-
tunk? Azt hogy itt nálunk a socialistikus ta-
natok oly elemek hirdetik, kik az internationa-
lis socialismusnak hívei. Ők, szoros értelemben
vett állami s társadalmi rendet nem ismernek.
Előttük megváltó eszméként egy egységes ál-
lamrend, megváltoztatott társadalmi formákkal
lebeg. Ők a nemzetköziesség alapján állanak.
Hazát nem ismernek. Azzal, hogy ezer évvel
ezelőtt vért és életet áldozva, ezt a hazát nem-
csak megszereztük, hanem ugyanannyi időn
át — bár nehéz küzdelmek árán — azt meg
is tartottuk, ők nem törődnek.

A nemzetköziesség elvétől megméltelyezve
nyíltan merik kimondani azt, hogy ők nem is
akarnak hazafiak lenni.

Feltéve, de semmi körülmények között se
engedve meg, hogy minden magyar elfogadná
ezt? Mi lenne akkor belőlünk? Mi? Hát el-
vesznénk nyomtalanul a népek oceanjában.
Elvesztenék mindazt, a mit ezer éven át ma-
gunknak kiküzdöttünk.

És a népek milliói s a nemzetek százai
között talán érvényre juthatnánk törekvéseinket?
Hát ne szolgálhat intő például a törté-
nelemből vett népvándorlás szomorú képe,
melyben egyes, nálunk sokkal nagyobb, de
hasonlóan elégedetlen, nemzetek sorsukon javi-
tani akarva, elhagyták hazájukat s beleolvad-
tak azon nemzettestébe, melynek keblén azt
hitték, hogy boldogulhatnak.

Mi történt velük?

Eltűntek a föld színéről, még fajuk is ki-
veszett.

Hát lehet-e józan esszű s gondolkodású
hazafi az internationalis socialismusnak híve?
Nem! A mit mint önálló állam ki nem vihe-
tünk, azt mint hazafiátlanok el sohasem ér-
hetjük.

Az internationalis socialisták pedig ezt
igy akarják

Elismerem, sőt erős meggyőződésemmel, hogy
munkásaink helyzetén és sorsán javítani kell.
De téveszméssel, melyet a magyar munkás
sohasem fog megérteni, hanem konkrét dolgok-
kal, melyeknek hasznát veheti.

A munkások baját nem lázító beszédekkel
hanem emberbaráti intézkedésekkel testvéri
szeretettel és humanitárius eszközökkel lehet
csak gyógyítani.

Most ezen helyen a munka és tőke közti
viszonyról írni nem akarok, de mivel az „Or-
szágos Nemzeti Szövetség“ sok üdvös céljai-
nak egyike a magyarországi munkások sorsán
javítani, komoly és erős törekvésünk mindenütt
odahatni, hogy javítsuk a munka feltételeit. E
cél elérésére a magyar társadalomban hangu-
latot akarunk teremteni s a közvéleményt meg-
nyerni.

Járjon elő jó példával maga az állam. Épi-
tesen — de nem egyes üzerek útján — tágas
s egészséges munkásházákat, munkástelepeket.
Lehetőleg közel a gyárakhoz. Indíttasson a kül-
föld mintájára — egyes helyeken már nálunk
is meglévő — munkásvonatok, lehetőleg ön-
költségi áron alul. Tessék a végrehajtási tör-
vényt — tekintettel a munkások mostoha hely-
zetére — humanitárius szempontból revideálni
Munkanélküliség esetény a saját és családja
existenciáját biztosító házi vagy gyáripari mun-
kával ellátni, vagy neki egyéb időszakos fogla-
latosságot nyújtani. Rokkantság eretére pe-
dig az ország különböző helyein felállítandó
rokkantmunkásházba felvenni, nehogy éhen
haljon.

Igaz ugyan, hogy mindezt az állam csak
akkor viheti keresztül, ha hathatós támaszul
szolgál e törekvésében a nagy társadalom. Ne
várjunk mindent az államtól. Valósítsuk meg

azt a mire saját erőnkkel is vállalkozhatunk.
Hiszen mindenütt rendeznek téli estéken át
jótékony célú hangversenyeket és egyéb ünne-
péseket. Gondoljunk a szegény, nyomorgó
munkásokra is. Szervekedjünk meggyeszer-
te. Gyűjtsünk pénzt. Legyen minnen egyes megyé-
nek egy rokkantmunkásház-alapja s később
rokkantmunkásháza.

Ha ezt idővel elérhetjük — csak akarni
kell — akkor a magyar munkások maguk
fogják kifűstölteni gyűlhelyeikről internationalis
apostolaikat.

Ezen bajokhoz még egy harmadik baj is
járul, nevezetesen, hogy anyagi eszközök hiányá-
ban nem nyer szellemi szórakozást. Mit csinál
tehát? Eljár a korcsmába leiszszva magát. Na-
pikeresményét eltékozza, családját otthon nyo-
morogni hagyja, saját egészségét tönkre teszi.
Végre elkeseredik. A nemzeti szövetség belátta
hogy itt sürgősen kell tenni a munkásokért s
ezért felállította — a más helyen méltatott —
munkásképző intézményt.

Csak hogy még ez is kiegészítésére szorul.
A munkásképző intézményt teljessé csak az
önképzés teheti. E célból az „Országos Nem-
zeti Szövetség“ a munkáskönyvtár bizottságát
alkotta meg. Ezen bizottság már megkezdte
ugyan működését, de saját erejéből, anyagi
eszközei hiányában, annyi könyvet nem képes
berendezni, a mennyi a nagy számban jelent-
kezőknek óhajtana szolgálni. Ezen könyvtár a
munkásoké s azok családjáé leszen. De, hogy
ez mielőbb meglegyen:

Hozzátok fordulnak lelkes magyar hon-
leányok s hazafiak. Kérünk Titeket, adjatok
egy-egy magyar könyvet a magyar munkások
könyvtárának. Teremtsétek meg e könyvtár
hazfi adakozásaitokból. Irjatok egy-egy mun-
kásnépnek szóló közhasznú mondást könyveitek
első üres lapjába s küldjétek azt be nevétek
saját kezű aláírásával, címeitek pontos megje-
lölésével az „Országos Nemzeti Szövetség“-hez
(Budapest, József körút 7.)

Nagy a mi hazafiaságtokba vettett bizal-
munk. Ennél nagyobb csak a Ti áldozalkész-
ségtek lehet, mely biztos hitünk, hogy meg-
fogja teremteni a magyar munkások könyv-
tárát.

Ballassa Antal.

H I R D E T E S E K.

401 vk. szám

1897.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értel-
mében ezennel közhírré teszi, hogy a szarvasi kir. bíróság 8281/96 számú
végzése által Szarvas község javára Nerhalt József ellen 210 frt tőke, en-
nek 8% kamatai és eddig összesen 53 frt 85 kr. perköltség követelés ere-
jéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság le foglalt és 481 frt
72 kr-ra becsült butorok, házi eszközök, vendéglői felszerelvények, üres
hordók és egy hordó borból álló ingóságok nyilvános árverés útján ela-
datnak.

Mely árverésnek az 5057/97 sz. kiküldést rendelő végzés folytán
a helyszínén, vagyis Szarvason Beliczey utca 1567. sz. alatt leendő eszköz
lésére 1897 ik év október hó 25 ik napjának délután 3 órája határidőül ki-
tűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak
meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881 évi LX. t. cz.
107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 103.
§-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szarvason 1897 évi október hó 8-ik napján.

HOLCSY ARNOLD,
kir. bir. végrehajtó.

9513 sz. Szarvas község előljárósága.
1897.

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy Szarvas
község határában folyó évi október
hó 1 én 2 darab fiatal anya birka
felfogatott.

A tulajdonos folyó évi október
hó 25 éig alulirt községi előljárónál
jelentkezhetik s tulajdonjogát beigazol-
hatja.

Ha tulajdonjogát beigazolni képes
tulajdonos a fenti határidő alatt nem
jelentkezik, az állat, mint gazdátlan
jószág, nyilvános árverésen el fog
adatni.

Szarvas község előljáróságától
1897. évi október hó 13 án.

SALACZ JÓZSEF,
jegyző.

MELIS,
községi bíró.